

Inspeksjonsrapport

Saksnummer: 2008/2510

Informasjon om kontrollert virksomhet:

Navn og adresse kontrollert virksomhet: Midt-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap FRYA Miljøstasjon	Virksomhetens org.nr.: 871040982
Navn og adresse byggeier: 2630 Ringeby	Virksomhetens telefon:
Navn på eventuell hovedentreprenør:	Virksomhetens e-post:
Kommune/kommunenr.: SØR-FRON	Bransjenr. (NACE-kode): 90.020

Tilstede under kontrollen

Fra virksomheten: Morten Dahlen	Fra Fylkesmannen: Morten Strøyer Andersen, Tor Erik Urdahl
Kontrollomfang: Avfallsforskriften kap. 11 og HMS-forskriften § 5	Inspeksjonsdato: 11.4.2008

Rapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema:

- Utfasing av PCB-holdige kondensatorer i innendørs lysrørarmaturer og innendørs og utendørs damplyssarmatur. Kartlegging/utskifting av utendørs lysrørarmatur
- Håndtering av kasserte PCB-holdige produkter (isolerglassruter / kondensatorer / lysarmaturer)
- Merkeplikten for PCB-holdige isolerglassruter

Resultater fra kontrollen

- Virksomheten har ikke bygd fra eller bygget som er rehabilitert i perioden 1960-80
- Ingen avvik
- Kontrollen avdekket 2 avvik fra regelverket
- Det er gitt 1 anmerkninger

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom Fylkesmannen ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Fylkesmannen varsler med dette at det vil bli fattet vedtak om fastsetting av en gebyrsats på kr: **4100** for kontrollen. Merknader til varslet kan sendes Fylkesmannen innen 2 uker, jf § 16 i forvaltningsloven.

Oppfølging etter kontrollen

- Ingen tilbakemelding til Fylkesmannen kreves.
- Fylkesmannen pålegger virksomheten å gi en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at forholdene er brakt i orden og som redegjør for de gjennomførte tiltakene når det gjelder avvik. Fylkesmannen ber også virksomheten redegjøre for sine vurderinger og eventuelle utbedringer knyttet til anmerkningene.

Frist for skriftlig tilbakemelding er: **1.7.2008** Pålegg om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensingsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre dager etter at pålegget er mottatt, jf forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og sendes fylkesmannen. Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt den pålagte skriftlige tilbakemeldingen innen fristen, kan det bli aktuelt å fatte vedtak om tvangsmulkt.

Se neste side for informasjon om et eventuelt vedtak om tvangsmulkt og definisjon av avvik og anmerkning.

Definisjoner og informasjon

Avvik: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel brudd på krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene, eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner og tillatelser).

Anmerkning: et forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt en tilbakemelding fra virksomheten innen den angitte dato, som godtgjør at avvikene er rettet, vil Fylkesmannen kunne fatte vedtak om tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt kan fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73 og produktkontrolllovens § 13. En eventuell tvangsmulkt vil være et nærmere fastsatt engangsbeløp eller kan løpe med et angitt beløp pr. dag/uke/eller lignende etter en nærmere angitt frist.

Behandling av PCB-holdige produkter og PCB holdig avfall

PCB – polyklorerte bifenyler – er en av de farligste miljøgiftene vi kjenner. Særlig barn er utsatt for skade. PCB ble forbudt å bruke i Norge i 1979. Likevel finnes PCB i en rekke ulike lovlige produkter og bygningsdeler som ennå er i bruk. De viktigste produktene med PCB i dag er:

- kondensatorer i lysarmaturer
- bygningsartikler som isolerglass, fugemasse, mørtel, avrettingsmasse, maling og lignende
- kraftkondensatorer og strømgjennomføringer.

Miljøvernmyndighetene har laget en handlingsplan for å redusere nye tilførsler av PCB. Planen innebærer både utfasing og opprydding av PCB i produkter, avfall, forurenset grunn og sedimenter. Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.sft.no og www.regelhjelp.no

Kontrollaksjon PCB 2008 skal bidra til å forebygge at kasserte PCB-produkter havner på avveie, og at PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer fases ut i tråd med regelverket. Videre føres tilsyn med merkekravet for PCB-holdige isolerglassruter.

Produktforskriften § 3-1 fastsetter krav til produkter som inneholder PCB. Kravene innebærer bl.a. forbud mot å importere, eksportere, omsette, ta i bruk og gjenbruke produkter med PCB. Det er også forbud mot bruk av visse typer produkter (kondensatorer i innendørs og utendørs lysrørarmaturer produsert fra 1965 – 79, og innendørs og utendørs damplampearmaturer produsert fra 1960 – 1979). PCB-kondensatorer skal per 01.01.08 være utfaset (01.07.08 for utendørs lysrørarmatur dersom den ansvarlige kan dokumentere at følgende er oppfylt: kartlagt utfasingspliktige kondensatorer, utarbeidet tidfestet utfasingsplan og avfallsplan, dokumentert budsjettdekning/økonomisk garanti).

I isolerglassruter produsert i Norge i perioden 1965 -1975 og importerte ruter frem til 1980 kan det være PCB i forseglingslimet rundt glasset. PCB-holdige isolerglassruter som er i bruk er lovlige, men SKAL merkes, se www.ruteretur.no. Det er forbudt å gjenbruke eller omsette PCB-holdige isolerglassruter som skiftes ut. Slike ruter må håndteres som farlig avfall.

PCB er farlig avfall

Dersom et bygg skal pusses opp eller rives, må man forsikre seg om at avfall med PCB blir tatt forsvarlig hånd om. Det må fremgå av merking eller på annen måte at avfallet inneholder PCB.

PCB-holdig avfall med innhold av PCB på 50 mg/kg eller mer, skal håndteres som farlig avfall og må leveres til godkjent avfallsmottak som sørger for å viderehåndtere det frem til sluttbehandling på en forsvarlig måte, jf. avfallsforskriften kap. 11. Det henvises også til avfallsforskriften kap. 15 om obligatorisk avfallsplan og miljøsanering (ved blant annet riving og rehabilitering).

Informasjon om PCB

Det gjøres spesielt oppmerksom på veilederen "Identifisering av PCB i norske bygg". Informasjon og hjelpemidler for forsvarlig utfasing av PCB-holdige produkter finnes på <http://www.regelhjelp.no/>.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

- Avvik: type 1**   **Virksomheten oppfyller ikke regelverket om utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer**

Avvik fra: *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), § 3-1*

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor

- a) Virksomheten har PCB-kondensatorer som skulle ha vært faset ut før 01.01.08
- b) Virksomheten har ikke kartlagt eventuelle PCB-kondensatorer i lysarmaturer
- c) Virksomheten har ikke utarbeidet en tidsfestet utfasingsplan for utendørs lysrørarmaturer
- d) Virksomheten kan ikke dokumentere budsjettdekning eller økonomisk garanti for gjennomføring av planen for utfasing av PCB-kondensatorer i utendørs lysrørarmaturer
- e) Virksomheten har ikke en avfallsplan knyttet til utfasingen av PCB-kondensatorer i utendørs lysrørarmaturer
- f) Annet

- Avvik: type 2:**   **Virksomheten håndterer ikke kasserte PCB-holdige produkter / materialer på en forskriftsmessig måte**

Avvik fra: *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), kap. 11 om farlig avfall.*

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- a) Kasserte PCB-holdige kondensatorer fra/i lysarmatur håndteres ikke forsvarlig
- b) Kasserte PCB-holdige isolerglassruter håndteres ikke forsvarlig
- c) Virksomheten leverer ikke PCB-holdige isolerglassruter til godkjent mottak
- d) Deklarasjonsskjema er ikke tatt i bruk eller korrekt utfylt
- e) Annet (angi hva):

- Avvik: type 3:**   **PCB-holdige isolerglassruter er ikke merket**

Avvik fra: *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), § 3-1 andre ledd*

Kommentarer:

- a) Virksomheten kjenner ikke til merkeplikten
- b) Det er ikke undersøkt om byggene fra perioden 1960 – 1980 har PCB- holdige

isolerglassruter

c) De PCB-holdige isolerglassrutene er ikke merket

Avvik: type 4: Avfallsmottaket håndterer ikke PCB-holdig avfall på en forskriftsmessig måte

Avvik fra: *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), kap. 11 om farlig avfall, med vedlegg 1 og 2.*

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- a) Virksomheten håndterer (inkl. merking og lagring) ikke mottatt PCB-holdig avfall (isolerglassruter/ kondensatorer, fuger, mørtel o.a) tilfredsstillende
- b) Virksomheten videreleverer ikke PCB-holdig avfall til godkjent sluttbehandler
- c) Virksomheten foretar ulovlig behandling av PCB-holdige avfall
- d) Annet (angi hva):

Kommentarer:

Til a.

PCB-holdige kondensatorer oppbevares sammen med annet EE-avfall i åpne beholdere utendørs. PCB-kondensatorer er farlig avfall og må oppbevares på en måte så de til en hver tid er sikret mot avrenning og lekkasje. På grunn av publikums enkle atkomst til miljøstasjonen (også utenom åpningstidene) ble det observert PCB-holdige kondensatorer på bakken i forbindelse med det utendørs lagerområde for EE-avfall. Disse kondensatorer ble i følge ansatte på miljøstasjonen kastet på bakken av publikum som roter gjennom EE-avfall.

Avvik type 5: Andre

Grunnlag for avvikene er avkrysset nedenfor

A) Virksomheten har ikke utarbeidet rutiner som sikrer forsvarlig håndtering av kasserte PCB-holdige produkter.

Avvik fra: *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, annet ledd, pkt. 1-8 (internkontrollforskriften)*

B) Virksomheten håndterer ikke farlig avfall på en forsvarlig måte.

Avvik fra: *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften), kap. 11 om farlig avfall.*

Kommentarer:

Virksomheten oppbevarer noe spillolje i åpne beholdere, utendørs og på grusdekke. Farlig avfall må oppbevares på en måte så det til en hver tid er sikret mot avrenning og lekkasje. For spillolje innebærer dette oppbevaring i tette beholdere på tett dekke.

- Anmerkning 1:** Virksomheten har ikke undersøkt om bygget/byggene inneholder produkter som er PCB-holdige

- Anmerkning 2:** Rutiner for utfylling og videresending av deklarasjonsskjema for farlig avfall er ikke fullt ut tilfredsstillende.

Kommentarer:

Virksomheten fyller ut deklarasjonsskjema ved mottak av farlig avfall. Gjenpart av disse skjema skal sendes til Norsas for registrering, dette skjer ikke. Virksomheten har laget egne rutiner hvor gjenpart av deklarasjonsskjema oppbevares internt og et samleskjema sendes når avfallsfraksjoner leveres til sluttbehandling. Rutinene må tilpasses det nasjonale system for videresending som fremgår av instruksjonene på selve skjemaene.

Andre kommentarer/utdypninger:

Deler av Frya miljøstasjon fremstår ved kontrollen som svært lite ryddig og funksjonell. Det er store mengder plastavfall på området, det ligger fortsatt store mengder plastforurenset kompost på området, nettinggjerde rundt stasjonen bærer tydelig preg av persontrafikk inn på stasjonen og gjerde og beplantning som omkranser stasjonen skjemmes av store mengder flygeavfall. Lagringsområdet for EE-avfall tiltrekker publikum utenom åpningstid og avfall herfra tas opp fra oppbevaringsbeholdere og kastes på bakken.

Miljøstasjonene har en viktig rolle i våre råstoffers kretsløp fra nye produkter og tilbake til ombruk, gjenvinning eller sluttbehandling. Skal dette systemet fungere og få den nødvendige aksept fra privatpersoner og virksomheter er det viktig at miljøaspektet signaliseres tydelig fra blant annet miljøstasjonene.

På nåværende tidspunkt drives FRYA miljøstasjon uten egen driftstillatelse men i forhold til kravene i lovverket alene. Fylkesmannen vil vurdere om dette er gunstig i forhold til de observasjoner som ble gjort under den siste kontrollen. Fylkesmannen har stort fokus på utslipp av miljøgifter og kommer til å følge opp blant annet fylkets miljøstasjoner gjennom kontroller med en frekvens som avspeiler det enkelte anleggs risiko for å påvirke naturmiljøet.